

gatunku liczy kilkanaście dorodnych, obficie kwitnących kęp, zajmujących powierzchnię od 0,5 do 1,5 m. Podobnie jak na innych stanowiskach w niżowej części Dolnego Śląska (Macicka, Wilczyńska 1990, 1991), śnieżyca wiosenna jest tutaj składnikiem runa łągi jesionowo-olszowego. W województwie wrocławskim ten wczesnowiosenny geofit stwierdzono na 21 stanowiskach; jest on jednym z rzadziej spotykanych gatunków całkowicie chronionych.

Omawiany kompleks leśny ze względu na bliskie sąsiedztwo wsi (przylega do kompleksu Budziszów, Sikorzycy oraz leży w niewielkim oddaleniu od Świdnicy Polskiej, Rakoszyce i Ramułtówic) narażony jest na niszczący wpływ działalności ludzkiej (śmietniska, liczne drogi i ścieżki leśne). W pełni uzasadnione byłoby objęcie go ochroną jako użytek ekologiczny lub nawet jako rezerwat przyrody, co pozwoliłoby uchronić dobrze zachowane zbiorowiska leśne i zabezpieczyć siedlisko cennych gatunków roślin.

Witold Berdowski, Magdalena Turzańska

PIŚMIENNICTWO

Macicka T., Wilczyńska W. 1990. Zbiorowiska leśne wschodniej części Wału Trzebnickiego (Wzgórza Trzebnickie, Twardogórskie, Ostrzeszowskie). Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 44: 39–140.

Macicka T., Wilczyńska W. 1991. Fitosocjologiczne zróżnicowanie lasów Wzgórz Dalkowskich. Acta Univ. Wratislaviensis, Prace Bot. 45: 32–87.

Zarzycki K., Szelaąg Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. W: Lista roślin zagrożonych w Polsce (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z.). Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

OCHRONA ZWIERZĄT

Foka szara *Halichoerus grypus* na Wolinie

Foka szara *Halichoerus grypus* należy do ssaków morskich, które tylko sporadycznie obserwowane są u polskich wybrzeży Bałtyku. Jeszcze na początku bieżącego stulecia była całkiem pospolita, jednak po II wojnie światowej, tępiąca jako szkodnik przez rybaków, stała się rzadkością. Obecnie wielkość populacji szacuje się na kilka lub kilkanaście osobników (Głowaciński 1992).

Foki, które obserwowane były w ostatnich dekadach, to zwykle osobniki młode, a jeśli dorosłe, to martwe lub zranione (Kuklik — inf. ust.). W przypadku Wolina ostatnie publikowane dane pochodzą z 1973 r. (Jakuczun 1973). Autor pisze o trzech złowionych młodych fokach, które prawdopodobnie pochodziły z jednego, przepływającego w pobliżu stada.

Niniejsza notatka jest doniesieniem o obserwacji żywej, dorosłej foki szarej u wybrzeży wyspy Wolin. Obserwacji dokonano 4.07.1994, około godziny 17.00, w rejonie Świdnej Kępy. Podczas spaceru wzdłuż plaży zauważyliśmy w odległości około 100 m leżącą na plaży, kilka metrów od wody, dorosłą fokę szarą. W tym czasie nie było w okolicy plażujących się ludzi, pojawiali się jedynie spacerowicze. Długość ciała foki wynosiła około 1,3 m. Miała jasnobrązowe futro z ciemniejszymi plamami. Kondycja fizyczna nie budziła zastrzeżeń, nie zauważyliśmy też na jej ciele żadnych zranień czy blizn. Udało nam się zbliżyć do niej na odległość 3 m, po czym spłoszyła się. Po wejściu do wody zaczęła się wolno oddalać od brzegu w kierunku pełnego morza i szybko przestała być widoczna. Po kilku minutach ta sama foka znów pojawiła się na brzegu, jakieś 200 m dalej w kierunku Międzyzdrojów. Przy drugim spotkaniu pozwoliła się podejść na 10 m, a następnie uciekła do wody, nie wychodząc już z niej.

Obserwacje z ostatnich czternastu lat (od 1980 r. do czerwca 1994) i dane historyczne wskazują na szczególne znaczenie rejonu Zatoki Gdańskiej dla foki szarej. Z 59 komunikatów o złowieniu, znalezieniu i obserwowaniu tych zwierząt tylko dwie foki (szare) zarejestrowano poza tym rejonem. Jedną młodą fokę złowiono koło Ustki, a drugą — martwą — znaleziono na wybrzeżu Słowińskiego Parku Narodowego (Skóra 1995).

Obserwacja ta jest wyjątkowo cenna z uwagi na fakt, że dorosłe, zdrowe foki są obserwowane na Wybrzeżu Pomorskim bardzo rzadko. Ważne jest, aby tego typu informacje były zgłaszane i publikowane, gdyż może to wówczas zmienić nasz pogląd na całkowitą wielkość populacji tych zwierząt w polskiej części Bałtyku.

Marek Kosiński, Renata Krzysciak

PIŚMIENNICTWO

Głowaciński Z. 1992. Foka szara (*Halichoerus grypus*). W: Polska czerwona księga zwierząt (red. Głowaciński Z.), s. 85—86, PWRiL, Warszawa.

Jakuczun B. 1973. Foki szare (*Halichoerus grypus* Fabr.) u wybrzeży wyspy Wolin. Przegl. Zool. 17, 2: 236—237.

Skóra K. E. 1995. Foka szara *Halichoerus grypus* w Polsce. Chronimy Przyr. Ojcz. 51, 1: 60—72.